

**Zum Geschlecht als sozialer Konstruktion und seinem Einfluss auf die Sprache der Männer und Frauen. ÚGS FF UK 2013, 112 str.**

Základem předložené diplomové práce je výzkum, který má za cíl blíže specifikovat souvislosti mezi genderem a jazykem z pohledu, který se dotýká nejen feministické lingvistiky a sociologie, ale poskytuje i zajímavé postřehy o jazykové produkci a recepci Čechů a Slováků učících se němčinu jako cizí jazyk. Výsledkem je harmonický text, který svědčí nejen o upřímném zájmu o téma, ale i o schopnosti diplomandky inteligentně pracovat se sekundární literaturou a vybudovat na některých jejích závěrech samostatný výzkum s cenným a originálním zadáním.

V úvodní části, v níž čtenář dostane přehled o vývoji teorií, které reflektují zrod, vývoj a systémové podchycení fenoménu gender ve vztahu k jazyku, se setkáme s trefným výběrem reprezentativních představitelů/představitelk, kteří/které se vyjadřovali/y na toto téma v průběhu času. Dostane tak přehled vývoje, který reflektuje nejen biologickou podmíněnost jazykového projevu, ale i ty jeho rysy, které reflektují změny paradigmatu sociální struktury, především co se postavení ženy týče. Zde je nutno ocenit schopnost diplomandky utřídit názorové koncepce a výstižně zachytit jejich rozdíly. Na takto připravený teoretický základ pak navazuje cenná praktická část zabývající se analýzou sestavených testů, kde se zkoumá schopnost identifikovat jazyk mužů a žen resp. jejich schopnost stylizace do příslušných genderových rolí na velmi dobře promyšleně vybraných a sestavených sadách testovacích úloh opřených o moderní sekundární literaturu.

Z textu vyplývá, jak často diplomandi/ky podceňuje/jí stylistické útvary *anotace* a *resumé*. Tento fakt poukazuje na to, že na nácvik těchto útvarů musí být v rámci studia kladen větší důraz. Zatímco v anotaci dochází k duplicitě informací, resumé mohlo být obsažnější, protože ohledně tezí a dat sloužících k jejich verifikaci bylo co nabídnout. Výtěžnost dotazníků mohla být trochu větší. Takto je vyhodnocování přenecháno dílem čtenáři, který má materiál k dispozici v příloze a sám se jimi může zabývat. Na druhé straně je pochopitelné, že sledované kohorty v počátečním výzkumu nelze přeceňovat. O užitečnosti pokračování takového projektu ve větší míře by nebylo pochyb. Výzkum by pomohl na aplikované rovině např. při konstrukci a úpravách cizojazyčných učebních textů, kde se pracuje s mluveným jazykem, dovedu si představit jeho přínos pro kurzy kreativního psaní, tvorbě scénářů při adaptaci prózy apod.

Metodologicky je práci na velmi dobré úrovni. Pokud se bude v tomto projektu pokračovat, mohly by se oporou výzkumu stát i korpusy, protože psaný jazyk v nich obsažený do značné míry reflektuje mluvený úzus: podíl přímé řeči v nich není zanedbatelný. Tak by se mohly odhalit další vyjadřovací difference a osvětlit i ty případy, které v předloženém výzkumu nevycházejí jednoznačně. Zajímavý by byl i frekvenční inventář výrazových prostředků

vzhledem ke zvoleným diskurzům. Jak si autorka např. vysvětluje nezanedbatelné procentuální podíly, které poukazují na to, že ženy často akceptují hrubé výrazy?

Při četbě této zdařilé práce bylo bohužel co opravovat po jazykové stránce. Četnost překlepů nebudu komentovat, šlo použít automatických oprav. Někde se vyskytují pravopisné chyby, vadou jsou neobratnosti formulační (stylistické) – počínaje obsahem (*Gestaltung des ersten Teils des Fragebogens*), časté hromadění genitivů i např. na str. 47, např. *Art des Erlernens des Deutschen*) a též gramatické (užívání členu, např. *über Internet* místo *über das Internet*, předložka *anhand* se pojí dle normy s genitivem, minulý čas od *verschieben* je špatně, viz str. 12, *auf etw. stoßen*, nikoliv *an* atd. atd. Chyby se vyskytují někdy i v interpunkci (např. na str. 15).

Jen na okraj: Zdá se mi, že rozkolísané užívání výrazů *geschlechtstypisch/geschlechtertypisch* lze v některých kontextech využít ve svůj vlastní prospěch při jemné diferenciaci významu, i když Duden Universalwörterbuch se k tomu zatím nevyjadřuje (najdeme zde zatím jen kompozitum *geschlechtsspezifisch* – nikoliv ale již mezitím velmi čtené *geschlechterspezifisch*).

Závěrem lze dodat, že práce je v pořádku, doporučuji ji k obhajobě. Její klasifikace bude určena dle vystoupení diplomandky.

Praha 18. 8. 2013

Marie Vachková